

української школи. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 27, Том 3. С. 133-136.

4. Степанюк А. В. Формування цілісних знань школярів про живу природу: монографія. Вид. 2-ге, переробл.й доповн. Тернопіль: Вид-во «Вектор», 2012. 228 с.

РІЗНОМАНІТНІСТЬ ФОРМ НАВЧАННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ БІОЛОГІЇ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Кухарчук М.В., Жирська Г.Я.

В Україні у зв'язку з реформуванням освіти зростає значення професійної і фахової освіти як альтернативних шляхів здобуття повної середньої освіти. Вивчення навчальних предметів у закладах фахової передвищої освіти має на меті розвиток професійних навичок та компетенцій, необхідних для подальшої роботи у певній галузі. Найважливішими професійними навичками, які формуються під час вивчення біології, є навички працювати зі спеціальним обладнанням та лабораторними пристроями, вміння проведення досліджень та аналізу даних, що дозволяє здобувачам виконувати практичні завдання та розробляти наукові проекти. Різноманітність форм навчання у сучасних закладах фахової передвищої освіти включає: лекції, практичні заняття, лабораторні роботи, семінари, індивідуальні консультації, самостійну роботу, практичну підготовку тощо [4]. Особливостями вивчення біології у закладах фахової передвищої освіти є: високий рівень спеціалізації, підвищена складність матеріалу, велика кількість теоретичного та практичного матеріалу, активне використання сучасних технологій та методів навчання.

З метою з'ясування ефективності різних форм і методів навчання біології було проведено анкетування студентів коломийського індустріально-педагогічного фахового коледжу. Проведене дослідження показало, що інтерактивні лекції з використанням мультимедійних засобів є найбільш популярним методом навчання студентів коледжу, оскільки вони допомагають зрозуміти складні концепції та забезпечують можливість взаємодії з викладачем та іншими студентами. Дослідження також засвідчило, що практичні заняття та лабораторні роботи є найбільш ефективним методом навчання, оскільки вони дають можливість студентам практично застосувати теоретичні знання та отримати певний досвід у проведенні дослідів та аналізі їх результатів. У своїх відповідях студенти зазначали, що хотіли б спробувати віртуальні

лабораторії та ігрові технології, а також проявляють бажання до виконання проєктів з дослідження. Найбільшим недоліком студенти вважають відсутність доступу до лабораторного обладнання та ресурсів коледжу, а також технічні проблеми із платформою дистанційного навчання.

Важливою для студентів коледжів є самостійна робота, яка передбачає активну участь у процесі засвоєння знань, умінь та навичок, виконання завдань безпосередньо під час навчання, а також у вільний від занять час. Студент здобуває навички самостійності та вміння організувати свій час та ресурси, розвиває критичне мислення та творчість, а також засвоює матеріал більш ефективно, порівняно з пасивним слуханням лекцій та участю в інтерактивних заняттях. У закладах фахової передвищої освіти самостійна робота зазвичай організовується у вигляді індивідуальних завдань, контрольних робіт, практичних занять, дослідів та проєктів. При цьому використовуються різні джерела інформації, такі як наукова література, електронні бази даних, інтернет-ресурси, мультимедійні матеріали тощо

Для викладання біології у закладах фахової передвищої освіти варто використовувати сучасні технології та методи навчання: відеоуроки, онлайн-курси, використання комп'ютерних програм та інтерактивних підручників. Використання інтерактивних дощок та інших технічних засобів як додаткового інструменту при викладанні біології допомагає викладачам ефективно використовувати інтерактивні методи навчання, включаючи групові дискусії, взаємодію зі студентами та інші активні форми навчання. Викладач може швидко перетворити звичайну лекцію на динамічну презентацію, додавши графіки, діаграми, фотографії та інші візуальні елементи. Інтерактивні дошки та інші технічні засоби можуть використовуватися для створення віртуальних експериментів [1].

Дистанційне навчання біології у закладах фахової передвищої освіти допомагає студентам вчитися у зручний для них час та місце, що дозволяє їм зберігати баланс між роботою, сім'єю та навчанням [2]. Для того, щоб ефективно організувати дистанційне навчання у закладах фахової передвищої освіти, викладачі мають використовувати різноманітні методи та підходи, які б допомагали забезпечити взаємодію між студентами та викладачами. Наприклад, можна використовувати онлайн-форуми, чати, електронну пошту та інші засоби, щоб створити платформу для вільного обміну інформацією та співпраці. Використання віртуальних лабораторій та інших електронних ресурсів є одним з потужних засобів підвищення ефективності вивчення біології в закладах фахової передвищої освіти. Ці технології дозволяють студентам

ефективно вчитися, отримувати доступ до реалістичних симуляцій та експериментів, що покращує розуміння ними складних біологічних процесів та підвищує їх академічні результати.

Важливо практично застосовувати знання з біології в різних сферах, таких як: медицина, фармація, науки про навколишнє середовище, агрономія та інших галузях. З цією метою ефективним підходом до навчання біології в закладах фахової передвищої освіти є застосування проєктної технології. Цей підхід передбачає створення проєктів, які базуються на реальних проблемах та завданнях, що дозволяє студентам розвивати навички самостійної роботи, підвищує мотивацію до навчання та допомагає у засвоєнні матеріалу [3]. Розвиток критичного мислення є важливим аспектом навчання будь-якої дисципліни, включаючи біологію. Критичне мислення допомагає студентам аналізувати, оцінювати та інтерпретувати інформацію, що їм надається, розвиваючи при цьому навички розуміння складних процесів та підходів до їх розв'язання.

Роль викладача у вивченні біології у закладах фахової передвищої освіти полягає в забезпеченні якісної підготовки майбутніх фахівців у галузі біології. Викладачі повинні бути компетентними у своїй галузі, використовувати різноманітні методи та підходи до навчання, враховувати індивідуальні особливості студентів, створювати сприятливу атмосферу на заняттях та стимулювати зацікавленість студентів у вивченні предмету.

Список використаних джерел

1. Ващенко В. П. Ефективність використання інтерактивних методів у процесі навчання біології. 2018. URL: <https://bit.ly/3BaUouX>.
2. Доценко С. О., Чепелев О. О. Організація самостійної роботи здобувачів освіти в умовах дистанційного навчання. *Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика*: матер. V Міжнар. наук.-практ. конф., Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол.: С. Т. Золотухіна та ін.]. Х.: Мітра, 2021. Т. 1. С. 101–104.
3. Кравець В. І. Проєкти як засіб активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні біології. *Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу*. 2018. № 1 (53). С. 96–102.
4. Різноманітність форм навчання в системі фахової передвищої освіти / В. М. Вакал, В. А. Головка, О. Є. Михайлов та ін. К.: КНЕУ, 2006. 206 с.

Одним із пріоритетних напрямів удосконалення сучасних систем